

Jak postavit dobrou knihovnu

Metodické centrum pro výstavbu a
rekonstrukci knihoven

Seminář - 16. setkání starostů obcí a knihovníků okresu
Zlín; 13.4. Krajská knihovna F. Bartoše ve Zlíně

Mgr. Lenka Dostálová

Metodické centrum pro výstavbu a rekonstrukci knihoven

klíčové činnosti

- Konzultace a poradenství při výstavbě, rekonstrukci či modernizaci vaší knihovny
- Informace, kde najít vhodné finanční zdroje
- Kontakty na ověřené dodavatele a architekty
- Databáze knihoven jako příkladů dobré praxe
- Metodické materiály
- Aktuální články včetně zahraničních na téma architektura knihoven
- Workshop „*Tvoříme koncepci knihovny*“

RADY A TIPY

FINANCOVÁNÍ

INSPIRACE Z KNIHOVEN

KE STAŽENÍ

O NÁS

KONTAKT

„Knihovna se z prostoru ke čtení
proměňuje na společenské centrum s
mnohanásobnými kompetencemi.“

(R. Koolhaas, nizozemský architekt)

Chci rekonstruovat knihovnu

Chci vylepšit interiér

Chci najít architekta

(re) VIZE knihoven 21. století:
prostor-funkce-příležitost.

putovní VÝSTAVA

Více o výstavě

Jak na prostory knihoven -
praktický seminář pro knihovny!!

Více

STANDARD PRO POSTUPY
REKONSTRUKCE KNIHOVEN

Ke stažení zde

www.mcvrk.mzk.cz

Informace na webu

- ❑ RADY A TIPY – jak naložit s prostory v knihovnách, technické výkresy regálů, kontakty na architekty a dodavatele mobiliáře
- ❑ FINANCOVÁNÍ – vypsané aktuální dotační tituly a granty k rekonstrukcím, obnově interiéru, nákupu mobiliáře
- ❑ INSPIRACE Z KNIHOVEN - zdařile zrekonstruované a nově postavené knihovny jako příklad dobré praxe
- ❑ KE STAŽENÍ – metodické materiály, standardy, prezentace, články

Veřejná knihovna - místo, které spojuje

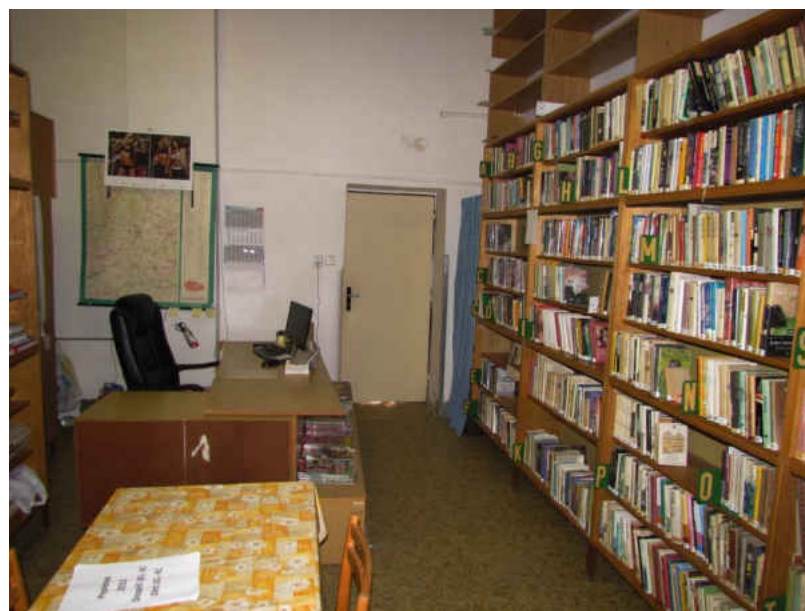
Veřejné knihovny jsou dnes především místem k setkávání, ke sdílení znalostí a zkušeností, prostředím k rozvoji občanské společnosti, komunitním centrem obce, **tzv. třetím místem – „životním prostorem s lokální identitou obce**

Knihovna jako:

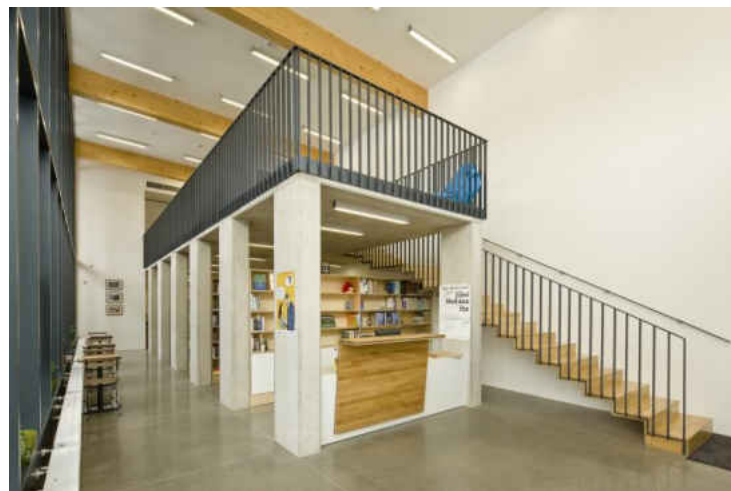
- Místo pro vzdělávání
- Místo pro setkávání
- Volnočasové centrum
- Strategický partner
- „Srdce“ obce

Je tu jedno
ALE...

Aneb
návštěvník
vidí a cítí
rozdíl

Rozhodují details

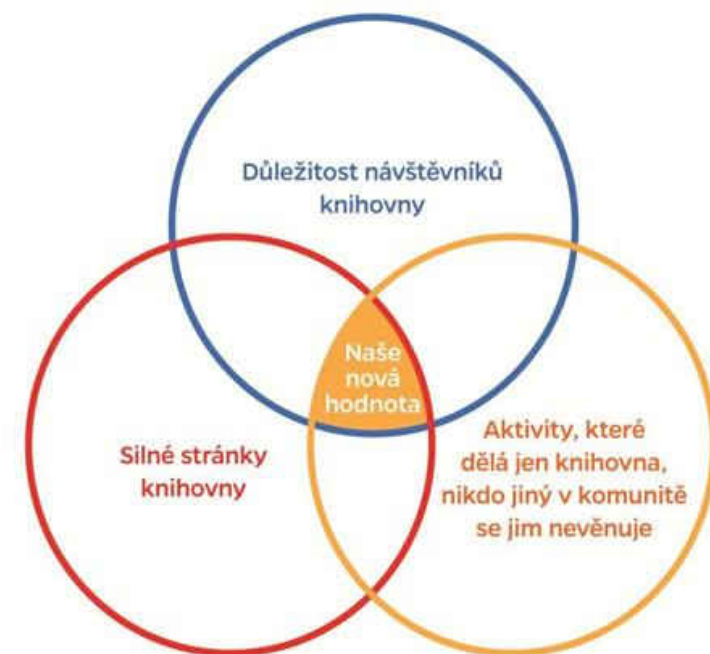
- vstup do budovy,
- atmosféra,
- členění interiéru,
- světlo, barvy,
akustika,
- mobiliář a
technologie,
- zázemí,
funkčnost,
útulnost
- a lidé 😊

Koncepce vize
knihovny by měl
být prvním
stavebním
kamenem nové
knihovny
=
poskytuje
důležitá vstupní
data!

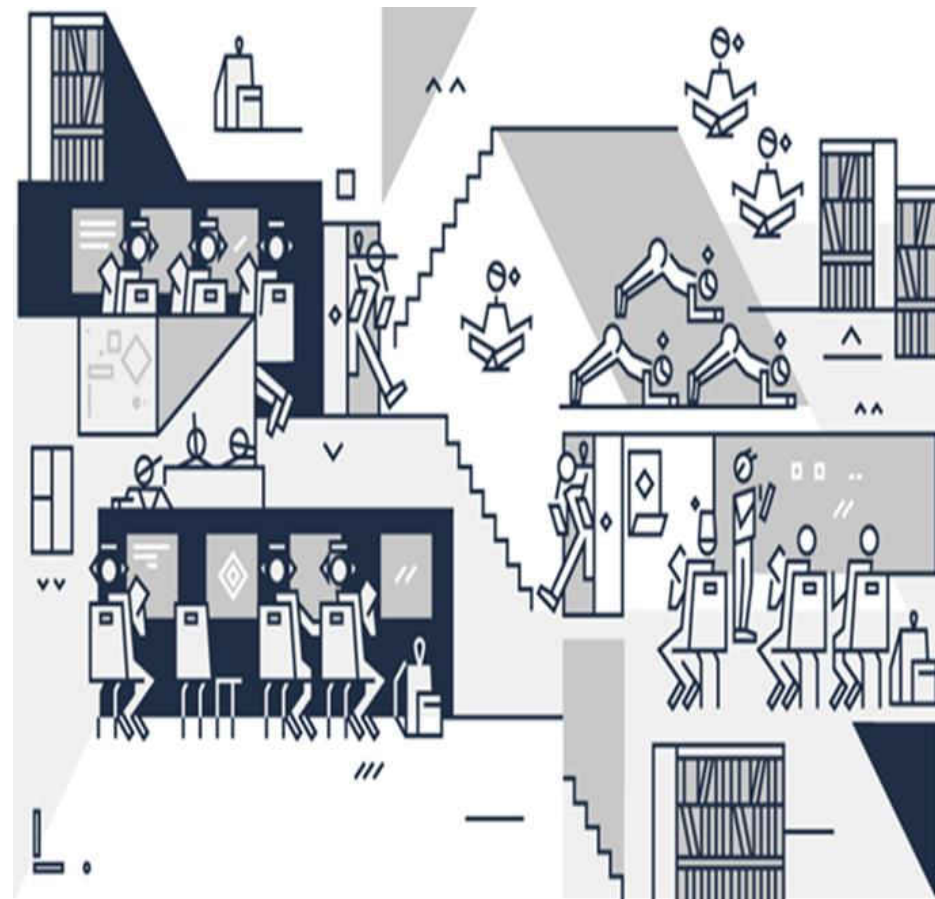
Co by měla koncepce obsahovat?

- Jak vypadá místo, ve kterém se knihovna nachází?
- Jaký je stavebně-technický stav budovy a její interiéry?
- K čemu a pro koho bude knihovna sloužit? (přehled o životě místní komunity, kolik má zaměstnanců, jaké bude její vybavení včetně technologií)
- Jak vnímá knihovnu současný uživatel? Jak ji vnímá náhodný kolemjdoucí? Jak vnímá knihovnu zřizovatel?
- Jak knihovnu vnímají její zaměstnanci?
- Jaká je strategie rozvoje obce a je knihovna její součástí?
- Jaké partnery knihovna má nyní a jaké může mít (sdílení prostor, sponzoring,...)?
- Jaký je způsob financování?

Koncepce vize knihovny - proč bychom ji měli mít?

- Zjednoduší plánování provozu knihovny
- Odhalí potenciál knihovny
- Pomůže nastartovat komunitní roli knihovny v obci

Budovy knihoven

architektonické zásady

- Umístění v centru obce, v docházkové vzdálenosti
- Budova vhodně dotváří okolní zástavbu včetně veřejného prostoru
- Zřetelné označení budovy s nápisem „KNIHOVNA“ s jednoznačně definovaným vstupem
- Přehledný půdorys budovy, který je na první pohled čitelný pro návštěvníka
- Vhodně upravené a bezbariérové prostory včetně vstupních
- Jasné provozní schéma usnadňující orientaci návštěvníků a vylučující křížení cest provozu a uživatelů,
- Vhodné zónování: rušná zóna (vstupní prostory), polotichá zóna (výpůjční pult, volný výběr) a tichá zóna (studijní místa).
- Propojení s venkovním prostorem vytváří další místa pro uživatele
- Stání pro kola, parkovací místa
- Minimální plocha knihovny určen pro uživatele je 60 m² na 1000 obyvatel obce nebo spádové oblasti. Za plochu pro uživatele je považována celková užitná plocha knihovny určená návštěvníkům

Prostory knihoven

Tři podstatné faktory související s prostory knihoven:

- Při plánování prostor jsou klíčové potřeby jednotlivých uživatelů.
- Knihovna není statická, neustále probíhají změny krátkodobého i dlouhodobého charakteru.
- Moderní technologie jsou jedním z nejdůležitějších činitelů, které ovlivňují podobu knihovny.

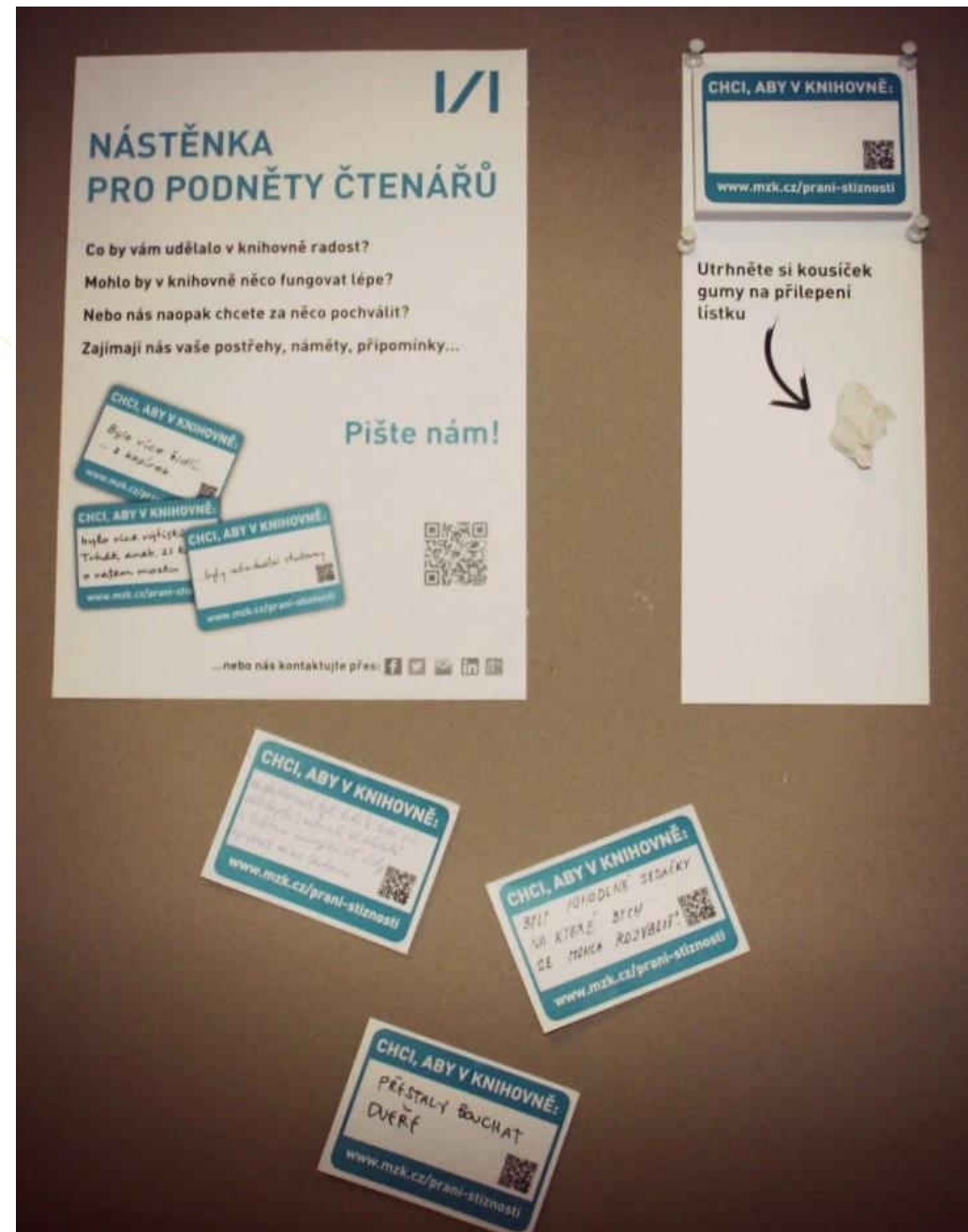

Všeobecné zásady pro prostředí knihoven

- Vnější označení knihovny ladí s grafickým vizuálem používaným v knihovně, je zároveň základní formou propagace knihovny!
- kvalitní vybavení interiéru,
- informační zóny obsahují aktuální a pravdivé informace,
- dostatek přirozeného světla, přitom je však zajištěno vhodné stínění oken proti slunečnímu svitu,
- doplňující umělé osvětlení tvoří architektonický a estetický prvek prostoru,
- nedílnou součástí je akustická pohoda, kterou zajistí vhodná prostředky (obložení, podhledy) a kvalitní podlahová krytina dle využívaného prostoru,
- barevné řešení je jedním z nejvýznamnějších faktorů v interiéru, při volbě barev je zohledněn účel daného prostoru (např. čítárna, dětské oddělení,...),
- pohodlí pro uživatele – zajistit dostatečné množství různorodého sedacího nábytku a dalšího potřebného vybavení včetně technologií,
- dokumenty jsou uloženy v otevřených regálech v takové výšce, aby byly snadno přístupné,
- jsou zajištěny vhodné fyzické a technické podmínky a opatření umožňující samostatný pobyt a pohyb osob s postižením,
- zeleň – rostliny by měly ladit s okolím, nepřekážet v prostoru a nebránit přístupu k oknům, v knihovně platí pravidlo – méně je více!
- přiměřený a pohodlný prostor pro personál knihovny (včetně zázemí, tj. oddechových a hygienických prostor).

Knihovní mobiáľ

- Knihovní mobiliár je jedním z nejdůležitějších faktorů při navrhování interiéru.
- Dispoziční řešení včetně rozmístění a výběru mobiliáře je vhodné konzultovat s odborníky (designer, architekt), kteří mnohdy různorodé požadavky dokáží poskládat do kvalitního a jednotně laděného celku.
- Hlavní kritéria při volbě nábytku: pohodlnost, funkčnost, vzhled, flexibilita, odolnost a kvalita.
- Uspořádání jednotlivých kusů knihovního mobiliáře musí zajistit snadný přístup a pohodlí každému uživateli knihovny, včetně hendikepovaných.
- Všeobecným pravidlem při zařizování knihovny je vytvoření dostatečně vzdušného a nepřeplněného prostoru, přičemž celkový vzhled interiéru knihovny by měl vždy působit jako celek.
- Nejviditelnějšími prvky interiéru v knihovně jsou: **regály, výpůjční pulty, sedací a stolový nábytek a technologie** (interaktivní tabule, dataprojektor, SMART board, mobilní stojany atd.).

Kde hledat informace

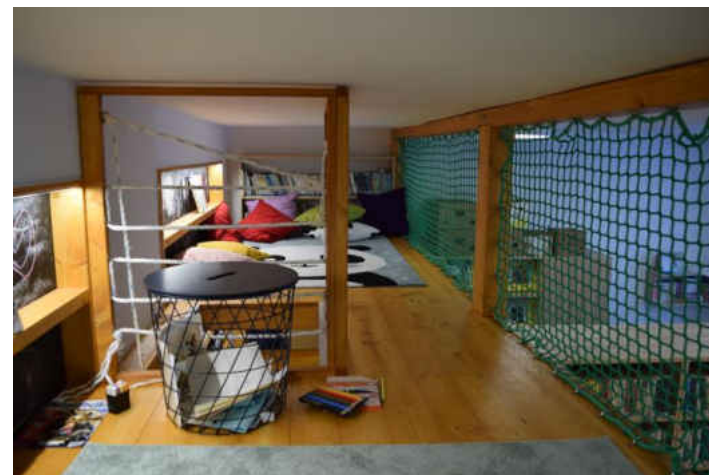
- Standard pro postupy rekonstrukce knihoven
- Knihovna v obci: příručka pro starosty a zastupitele
- Doporučení pro výstavbu, rekonstrukci a zařizování knihoven zřizovaných a/nebo provozovaných obcemi na území České republiky
- Norma ISO pro výstavbu a rekonstrukci knihoven TNI ISO/TR 11219
- Web Metodického centra pro výstavbu a rekonstrukce knihoven
- Návštěvy ostatních knihoven - <https://architektura.knihovny.cz/>

Obecní knihovna Bílá

(Liberecký kraj)

Počet obyvatel: 975
Rok realizace: 2020
Designér: Cirkumo,
s.r.o.

Knihovna městyse Choltice

(Pardubický kraj)

Počet obyvatel: 1 200

Rok realizace: 2021

Architekt: Ing. arch.

Tomáš Hořava

Obecní knihovna Otnice

(Jihomoravský kraj)

Počet obyvatel: 1 470
Rok realizace: 2020
Architekt: Ing. arch.
Radmila Velechovská

Obecní knihovna Dolní Břežany

(Středočeský kraj)

Počet obyvatel: 3 696
Rok realizace: 2019
Architekt: Ing. arch.
Michal Fischer

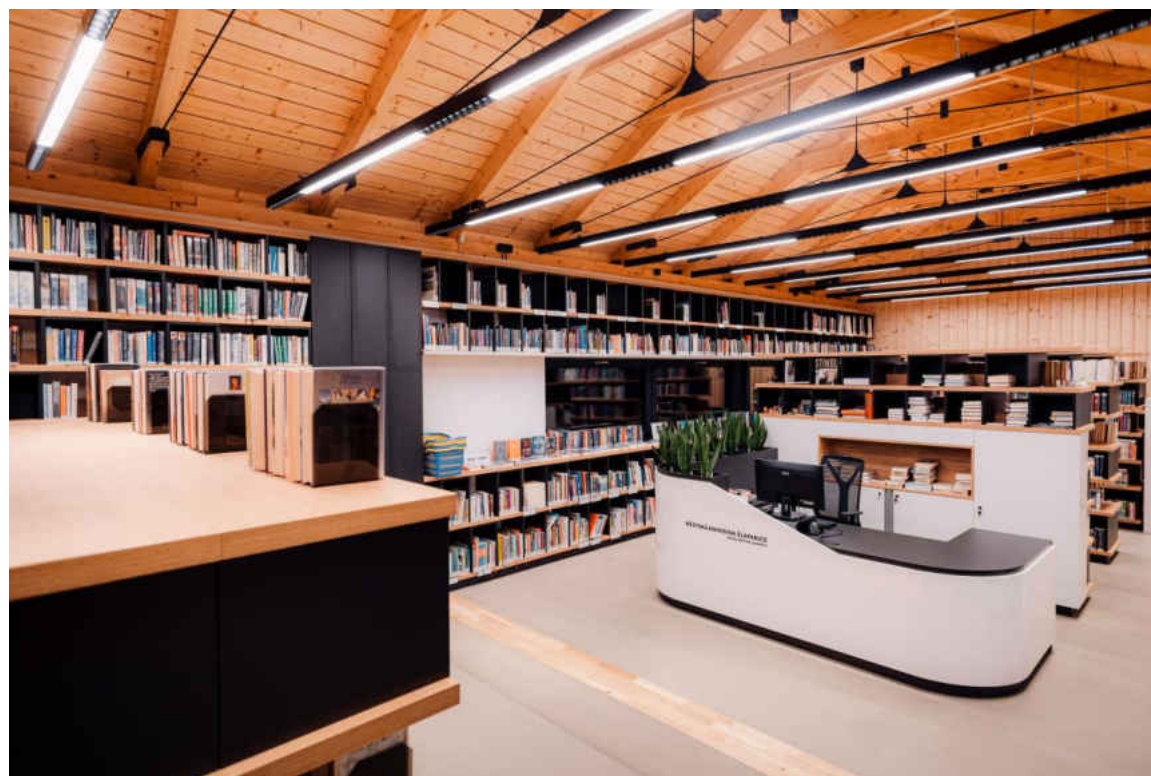
Městská knihovna Spálené Poříčí (Plzeňský kraj)

Počet obyvatel: 2 660
Rok realizace: 2019
Architekt: ZC Projekty,
s.r.o.

Městská knihovna Šlapanice (Jihomoravský kraj)

Počet obyvatel: 7 517
Rok realizace: 2021
Architekt: Archix, s.r.o.

Knihovna Vratislavice nad Nisou

(Liberecký kraj)

Počet obyvatel: 8 109

Rok realizace: 2021

Architekt:

Atakarchitekti, s.r.o.

Městská knihovna Hodonín – Zašívárna (Jihomoravský kraj)

Počet obyvatel: 24 512
Rok realizace: 2019
Designér: Vladka
Rosypálková

Městská knihovna v Hulíně – relaxační zahrada (Zlínský kraj)

<https://itvs24.cz/hulin/mestska-knihovna-ma-novou-relaxacni-zahradu>

Počet obyvatel: 6 873
Rok realizace: 2019
Architekt: Ing. arch.
Radmila Vraníková

Knihovna je život – shrnutí závěrem!

- I malý prostor může být funkční a útulný
- Dívejte se na knihovnu očima uživatelů
- K velkým změnám vedou malé kroky
- Spolupracujte s místními organizacemi
- Přizpůsobte se rytmu života v obci
- Překročte práh knihovny – využívejte společných venkovních prostor

Děkuji za pozornost 😊

Mgr. Lenka Dostálová

Moravská zemská knihovna v Brně
Metodické centrum pro výstavbu a rekonstrukce knihoven
Lenka.Dostalova@mzk.cz